

PEDROLO FARIA SETANTA-CINC ANYS

• A. Munné-Jordà

Al cicle del "Temps obert" –una sèrie novel·lística que en un altre lloc i en unes altres circumstàncies hauria servit tota sola per a immortalitzar un escriptor o potser tota una literatura– Manuel de Pedrolo desenvolupa diferents possibilitats que es poden escaure a partir d'una situació determinada, possibilitats reals cadascuna individualment i que comporten un seguit de circumstàncies complementàries, i alhora impossibles en conjunt, perquè són excoents: tot pot passar, però si passa una cosa no en passarà una altra.

L'u d'abril d'enguany Manuel de Pedrolo faria setanta-cinc anys. No es tracta de magnificar cap data –en Pedrolo tampoc no ho hauria fet–, però commemorar aquest aniversari té obertes diferents possibilitats, totes factibles i amb el seu seguit de circumstàncies complementàries, i ja hi ha convocat un aplec nacional popular cap de setmana següent, al castell de l'Aranyó, a la Segarra, on va néixer en Pedrolo, i tothom és cridat a participar-hi.

Perquè aquest aplec sigui veritablement representatiu, simultàniament haurien de passar moltes coses complementàries, no excoents. Podria ser que a les escoles els mestres parlessin d'un autor que des d'una catalanitat insubornable ha sabut connectar amb les inquietuds dels joves de diverses procedències. Podria ser que les revistes i els diaris publicuessin articles honestos i documentats sobre Manuel de Pedrolo i la seva obra. Podria ser que moltes persones individualment el recordessin, el continuessin llegint, seguissin el mestratge d'un home independent i rigorós, solidari, radicalment català i intel·lectualment lliure, i participessin en els actes que s'organitzin en recordança i homenatge. Podria ser que moltes entitats de tots els Països Catalans organitzessin pel seu compte actes a l'entorn d'aquesta data, en què es parlés d'en Pedrolo i la seva obra, i es convidés els assistents a aplegar-se a l'Aranyó.

Pel que fa als actes públics o col·lectius, potser no fóra obstacle per a convocar-los l'absència d'especialistes –en Pedrolo en té?–; n'hi ha prou que hi hagi lectors –d'això sí que en té. Parlar de literatura no és parlar de futbol ni de televisió: no cal necessàriament que tots parlem del partit de diumenge ni del programa d'ahir. La literatura –i la literatura d'en Pedrolo també– és prou àmplia i diversa per a permetre la tria en llibertat: cadascú ha llegit allò que més se li aidea, i l'intercanvi d'experiències lectores pot contribuir a obrir finestres, a donar una visió més àmplia i enriquidora. I parlar de la literatura d'en Pedrolo vol dir parlar de tot allò que en Pedrolo expressava i comunicava per mitjà de l'escriptura.

Si es feien reals totes aquestes possibilitats complementàries, revelarien un poble agraït i culte, creatiu, viu, ansiós d'igualtat, de llibertat i d'independència.

També es pot pensar en tot d'altres possibilitats contràries, que revelarien moltes circumstàncies del nostre poble, també contràries i excoents: desplegar aquestes altres possibilitats impossibilita les anteriors. El temps és obert tanmateix.

Llengua Nacional existeix per a lluitar contra la rutina conformista i la submissió suïcida; per això des d'aquí cridem a participar en tots els actes d'homenatge a Manuel de Pedrolo que es facin a l'entorn del primer abril –i especialment la sessió organitzada al Centre Lleidatà l'última setmana de març–, per agrair-li no haver-nos d'enfrontar a la possibilitat del que hauria estat la literatura catalana, del que haurien estat la llengua i la nació catalanes, sense el seu revulsiu ètic i estètic, sense el seu mestratge, sense la seva obra.

CONTRADICCIONS

• *Jaume Vallcorba i Rocosa*

En aquest camp obert a les opinions que és el model de català que cal fer servir als mitjans de comunicació, potser és convenient d'examinar, encara que només sigui breument, què és el que proposen els qui imposen actualment el llenguatge periodístic, televisiu i radiofònic, en quin argument basen la seva imposició, i què de fet practiquen.

L'argument de què fan bandera és que cal usar els castellanismes que fa anys figuren en el llenguatge de molts catalans, i no pas els mots catalans corresponents a aquells castellanismes. O sigui, la introducció definitiva d'un paquet de mots forasters, i això per què? Perquè les paraules catalanes sorprendrien i no serien enteses pel lector o l'oient corrent.

Ens fa tot l'efecte que aquest argument és una fal·làcia. Segons aquesta teoria la gent, de petita no aprendria mai a parlar ja que d'antuvi la criatura no coneix la forma ni el significat de cap paraula i, aleshores, si no pogués arribar a entendre les frases que els grans li diuen l'infant no arribaria a parlar; sembla però, que sentint les mateixes paraules en diferents contextos no sols aprèn a destriar-les, en descobreix les arrels, la morfologia, i finalment el significat, sinó que al final, l'infant acaba parlant ell mateix. Però també, segons aquesta teoria la gent gran no arribaria a entendre paraules o locucions totalment noves que sentís; si realment no pogués ampliar i reestructurar el seu vocabulari, no entendrien els nous castellanismes, que la gent catalana mai no ha dit, i que els mitjans de comunicació han introduït. El cas és que, a base de veure'ls escrits ara i adés i de sentir-los i tornar-los a sentir, no sols els ha acabat entenent, sinó, el que és pitjor, els ha introduït en la seva parla.

Per tant, primera contradicció. Aquests consellers del mitjans de comunicació, imposen l'ús literari, comú, estàndard, del castellanisme "disfrutar", en teoria perquè molta gent no entendria el verb "gaudir". Però contràriament introdueixen en la parla castellanismes nous, en la certesa que la gent acabarà entenent-los. Per una altra banda defensen "disfrutar" perquè el poble, àmpliament, el diu, però, desmentint-se fan servir, als mitjans de comunicació, expressions no catalanes, maquillades morfològicament o sense maquillar, ignorades en el català, convençuts que la gent acabarà entenent-les. És veritat que hi ajuda un altre factor: que molta gent sap castellà, i això els ajuda en la comprensió i la introducció del castellanisme; però, això no modifica res bàsicament: el castellà també l'ignorava i el va aprendre.